

DOPORUČENÍ

KOMISE

DOPORUČENÍ KOMISE

ze dne 3. října 2008

o aktivním začleňování osob vyloučených z trhu práce

(oznámeno pod číslem K(2008) 5737)

(2008/867/ES)

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na článek 211 této smlouvy,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Úcta k lidské důstojnosti je hlavní zásadou Evropské unie, mezi jejíž cíle patří podpora plné zaměstnanosti a sociálního pokroku, boj proti sociálnímu vyloučení a diskriminaci a podpora sociální spravedlnosti a sociální ochrany. V souladu s čl. 137 odst. 1 písm. h) Smlouvy je úkolem Společenství podporovat a doplňovat činnost členských států v oblasti zapojení osob vyloučených z trhu pracovních příležitostí. Článek 34 Listiny základních práv Evropské unie stanoví právo na sociální pomoc a pomoc v oblasti bydlení, s cílem zajistit důstojnou existenci pro všechny, kdo nemají dostatečné prostředky.
- (2) Doporučení Rady 92/441/EHS ze dne 24. června 1992 o společných kritériích, pokud jde o dostatečné prostředky a sociální pomoc v systémech sociální ochrany⁽¹⁾, je nadále považováno za referenční nástroj politiky Společenství týkající se chudoby a sociálního vyloučení, a ačkoli bude k jeho plnému provedení potřeba ještě mnoho práce, neztratilo nic na svém významu.
- (3) Od roku 1992 se objevily nové politické nástroje. Jedním takovým nástrojem je otevřená metoda koordinace v oblasti sociální ochrany a sociálního začlenění, mezi jejíž cíle patří aktivní sociální začlenění všech podporou

účasti na trhu práce a bojem proti chudobě a vyloučení u lidí a skupin nejvíce odsunutých na okraj společnosti⁽²⁾. Dalším nástrojem je evropská strategie zaměstnanosti, která si za cíl klade mimo jiné podporu sociálního začleňování, boj s chudobou, předcházení vyloučení z trhu práce a podporu integrace znevýhodněných osob na trhu práce⁽³⁾.

- (4) Přetrvávání chudoby a nezaměstnanosti a nárůst problémů spojených s vícenásobným znevýhodněním vyžadují komplexní a integrované politické strategie⁽⁴⁾. Za účelem modernizace systémů sociální ochrany je třeba vhodnou podporu příjmu kombinovat v rámci integrované strategie aktivního začleňování s návazností na trh práce a s přístupem ke kvalitním službám⁽⁵⁾. Tato strategie se plně doplňuje s přístupem tzv. „flexikurity“, přičemž se zaměřuje na ty, kteří jsou z trhu práce vyloučeni. Přispívá k Lisabonské strategii prostřednictvím podpory aktivního zapojení a mobility pracovní síly a představuje základní stavební kámen sociálního rozměru strategie EU pro udržitelný rozvoj⁽⁶⁾.

⁽²⁾ Sdělení KOM(2005) 706 – Pracujme společně, pracujme lépe: nový rámec pro otevřenou koordinaci politiky sociální ochrany a začlenění v Evropské unii.

⁽³⁾ Rozhodnutí Rady ze dne 7. července 2008 o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států, dokument Rady 10614/2/082008 (dosud nezveřejněno v Úředním věstníku).

⁽⁴⁾ Sdělení KOM(2007) 620 – Modernizace sociální ochrany pro větší sociální spravedlnost a hospodářskou soudržnost: další pokrok v aktivním začleňování lidí nejvíce vzdálených trhu práce a KOM(2005) 33 o sociální agendě.

⁽⁵⁾ Sdělení KOM(2006) 44 o konzultaci ohledně opatření na úrovni EU na podporu aktivního začlenění osob nejvíce vzdálených trhu práce.

⁽⁶⁾ Sdělení KOM(2007) 620, závěry Rady ze zasedání Evropské rady v Bruselu dne 14. prosince 2007 a orientační poznámka Výboru pro sociální ochranu o aktivním začleňování ze dne 3. července 2008. Zejména viz: závěry Rady ze dne 5. prosince 2007, dokument 16139/07; stanovisko Výboru regionů ze dne 18. června 2008 o aktivním začleňování (dokument VR 344/2007); stanovisko Hospodářského a sociálního výboru ze dne 27. října 2007 o minimálních sociálních standardech (dokument EHSV 892/2007).

⁽¹⁾ Úř. věst. L 245, 26.8.1992, s. 46.

- (5) Při postupném provádění tohoto doporučení by měly být zohledňovány priority jednotlivých států a dostupnost finančních prostředků.
- (6) Tímto doporučením ani prováděním společných zásad, které stanoví, není dotčeno uplatňování práva Společenství, včetně předpisů týkajících se státních podpor a obecného nařízení o blokových výjimkách⁽¹⁾, ani předpisy Společenství týkající se zadávání veřejných zakázek.
- (7) V souladu se zásadou subsidiarity je na členských státech, aby určily výši podpory příjmu a stanovily odpovídající kombinaci politik s ohledem na různé situace a potřeby na místní, regionální a celostátní úrovni,
- a poskytovatelů služeb na vývoji, provádění a vyhodnocování strategií.
3. Zajistily, aby politiky aktivního začleňování:
- a) podporovaly uplatňování základních práv;
- b) podporovaly rovnost žen a mužů a rovné příležitosti pro všechny;
- c) pečlivě zohledňovaly složitou problematiku vícenásobných znevýhodnění a specifické okolnosti a potřeby různých zranitelných skupin;

DOPORUČUJE, ABY ČLENSKÉ STÁTY:

1. Vypracovaly a prováděly integrovanou komplexní strategii pro aktivní začleňování osob vyloučených z trhu práce, která bude kombinovat vhodnou podporu příjmu, inkluze trhu práce a přístup ke kvalitním službám. Politiky aktivního začleňování by měly usnadňovat zapojení osob, které mohou pracovat a vydělávat prostředky postačující k důstojnému životu, do udržitelného a kvalitního zaměstnání, a zajišťovat podporu sociální účasti pro osoby, které pracovat a vydělávat dostatečné prostředky nemohou.
2. Zajistily účinnost integrovaných politik aktivního začleňování prostřednictvím těchto opatření:
- a) komplexní návrh politiky, která vhodným způsobem kombinuje všechny tři pilíře strategie aktivního začleňování, s přihlédnutím k jejich společnému dopadu na sociální a ekonomickou integraci znevýhodněných osob a k jejich případným vzájemným vztahům, včetně součinnosti a interakcí;
- b) integrované provádění v rámci všech tří pilířů strategie aktivního začleňování, s cílem účinně řešit různorodé příčiny chudoby a sociálního vyloučení a zlepšovat koordinaci mezi veřejnoprávními orgány a subjekty, které uskutečňují politiky aktivního začleňování;
- c) koordinace politiky mezi místními, regionálními a celostátními orgány a orgány EU s ohledem na jejich příslušné úkoly, pravomoci a priority;
- d) aktivní účast všech ostatních zainteresovaných stran včetně těch, které jsou postiženy chudobou a sociálním vyloučením, sociálních partnerů, nevládních organizací
- e) byly v souladu s celoživotním přístupem k sociální politice a politice zaměstnanosti, aby mohly podporovat mezigenerační solidaritu a zabránit mezigeneračnímu přenosu chudoby.
4. Vytyčily a prováděly integrované politiky aktivního začleňování v souladu s následujícími společnými zásadami a pokyny pro každý pilíř, s patřičným ohledem na zásadu subsidiarity a konkrétní situaci, potřeby a priority, aniž by tím bylo dotčeno uplatňování práva Společenství, včetně pravidel státní podpory a pravidel Společenství pro zadávání veřejných zakázek.
- a) *Vhodná podpora příjmu*
- Uznání základního práva jednotlivce na prostředky a sociální pomoc dostatečné pro důstojný život v rámci komplexního a soudržného úsilí v boji proti sociálnímu vyloučení.
- i) Podle potřeby revize systémů sociální ochrany s ohledem na *společné zásady* uvedené v odstavci B doporučení 92/441/EHS. V rámci strategie aktivního začleňování by právo na dostatečné prostředky:
- mělo být kombinováno s aktivní připraveností pracovat nebo se účastnit odborné přípravy pro účely získání zaměstnání v případě osob, jejichž situace tuto aktivní připravenost umožňuje, nebo v případě jiných osob by podle potřeby mělo podléhat opatřením pro hospodářskou a sociální integraci,
- mělo být kombinováno s politikami považovanými na vnitrostátní úrovni za nezbytné pro ekonomickou a sociální integraci dotčených osob.

⁽¹⁾ Nařízení Komise (ES) č. 800/2008 ze dne 6. srpna 2008, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem (obecné nařízení o blokových výjimkách) (Úř. věst. L 214, 9.8.2008, s. 3).

ii) Zajištění uplatňování uvedeného práva v souladu s *praktickými pokyny* v odst. C bodech 1, 2 a 3 doporučení 92/441/EHS. Konkrétně je při stanovování prostředků nezbytných pro důstojný život potřeba zohlednit životní úroveň a ceny podle typu a velikosti domácnosti v dotčeném členském státě s použitím vhodných vnitrostátních ukazatelů. V rámci aktivního začleňování je potřeba nadále povzbuzovat osoby způsobilé k práci, aby si hledaly zaměstnání, a příslušné částky by měly být upraveny nebo doplněny tak, aby vyhovovaly konkrétním potřebám.

b) *Inkluzivní trhy práce*

Přijetí opatření pro osoby způsobilé k práci, aby pro ně byla zajištěna účinná pomoc při vstupu nebo návratu do zaměstnání, které odpovídá jejich pracovním schopnostem, a setrvání v takovém zaměstnání.

i) Podpora následujících *společných zásad* v rámci strategií aktivního začleňování:

— řešení *potřeb osob* vyloučených z trhu práce, aby se mohly snadněji postupně opět integrovat do společnosti a na trh práce a aby se zlepšila jejich zaměstnatelnost,

— přijetí nezbytných opatření k podpoře *inkluzivních trhů práce*, aby všichni lidé měli možnost získat zaměstnání,

— podpora *kvalitních pracovních míst* včetně aspektů týkajících se platu a dávek, pracovních podmínek, bezpečnosti a ochrany zdraví, přístupu k celoživotnímu učení a kariérních vyhlídek, a to zejména s ohledem na předcházení chudobě v důsledku nedostatečného odměňování v zaměstnání,

— řešení segmentace trhu práce podporou *zachování pracovního místa a postupu v zaměstnání*.

ii) Provádění uvedených zásad prostřednictvím následujících *praktických pokynů*:

— rozšíření a zlepšení investic do lidského kapitálu prostřednictvím inkluzivní politiky vzdělávání a odborné přípravy, včetně účinných strategií celoživotního učení; přizpůsobení systémů vzdělávání a odborné přípravy v návaznosti na nové požadované schopnosti a nutnost znalosti práce na počtácích,

— aktivní a preventivní opatření na trhu práce včetně služeb a podpory přizpůsobených na míru, které zahrnují včasné stanovení potřeb, pomoc při hledání zaměstnání, poradenství a odbornou

přípravu a motivaci k aktivnímu hledání zaměstnání,

— průběžné vyhodnocování motivujících i odrazujících aspektů vyplývajících z daňových systémů a systémů sociálních dávek, včetně správy dávek a podmínek pro jejich vyplacení a výrazného snižování vysokých mezních sazeb skutečného zdanění, a to zejména pro osoby s nízkými příjmy, při zajištění přiměřené úrovně sociální ochrany,

— poskytování podpory pro sociální ekonomiku a chráněná zaměstnání, které představují zásadní příležitosti pro vstup znevýhodněných osob do pracovního procesu, podpora finančního začleňování a mikroúvěrů, finanční pobídky pro zaměstnavatele k náboru pracovníků, rozvoj nových možností vzniku pracovních míst ve službách, zejména na místní úrovni, a zvyšování informovanosti o inkluzivnosti pracovních trhů,

— podpora přizpůsobivosti a zajišťování podpory a příznivého prostředí v zaměstnání, včetně pozornosti věnované zdraví a dobrým životním podmínkám, nediskriminaci a uplatňování pracovního práva v kombinaci se sociálním dialogem.

c) *Přístup ke kvalitním službám*

Přijetí veškerých opatření, která dotčeným osobám umožní získat v souladu s příslušnými vnitrostátními předpisy vhodnou sociální podporu prostřednictvím přístupu ke kvalitním službám. Tato opatření by se měla zejména zaměřit na:

Poskytování služeb nezbytných k podpoře politik aktivního sociálního a ekonomického začleňování, včetně služeb sociální pomoci, služeb v oblasti zaměstnanosti a vzdělávání, podpory bydlení a sociálního bydlení, péče o děti, služeb dlouhodobé péče a zdravotních služeb v souladu s následujícími *společnými zásadami*, přičemž je potřeba přihlížet k úloze místních, regionálních a celostátních orgánů, k příslušným předpisům Společenství a ke konkrétním okolnostem, potřebám a přáním v členských státech:

— územní dostupnost, fyzická dosažitelnost, cenová dostupnost,

— solidarita, rovné příležitosti pro uživatele služeb a zaměstnance, patřičné zohlednění rozmanitosti uživatelů,

— investice do lidského kapitálu, pracovní podmínky a vhodná fyzická infrastruktura,

— komplexní a koordinované služby koncipované a poskytované integrovaným způsobem,

- zapojení uživatelů a osobní přístup s cílem řešit různé potřeby jednotlivých osob individuálně,
- monitorování, hodnocení výsledků a sdílení osvědčených postupů.

5. Zaručily potřebné prostředky a dávky v rámci opatření sociální ochrany a využívaly možností a prostředků strukturálních fondů, zejména Evropského sociálního fondu, na podporu opatření aktivního začleňování.

Stanovily podrobná opatření a financovaly náklady a zajistily jejich správu a provádění v souladu s vnitrostátními předpisy a/nebo postupy.

Zohlednily hospodářská a rozpočtová omezení, priority stanovené vnitrostátními orgány a stav veřejných financí, aby byla mezi pracovními pobídkami, zmírňováním chudoby a udržitelnými rozpočtovými náklady nastolena náležitá rovnováha.

Přijaly opatření nezbytná k tomu, aby všichni lidé, včetně těch nejvíce znevýhodněných, byli informováni o svých právech a o dostupné podpoře, podle potřeby pomocí informačních technologií.

Co nejvíce zjednodušily správní postupy a opatření pro přezkoumávání příslušných prostředků a případů.

Podle možností zřídily v souladu s vnitrostátními postupy systém pro odvolání před příslušnými správními orgány a v případě potřeby nezávislémi třetími stranami, jako jsou soudy, k nimž by dotčené osoby měly mít snadný přístup.

6. Zdokonalily ukazatele a informační systémy s cílem zvýšit kapacitu k vypracovávání aktuálních a srovnatelných informací ze všech pilířů aktivního začleňování.

Monitorovaly a vyhodnocovaly politiky aktivního začleňování v rámci otevřené metody koordinace na základě úzké spolupráce mezi Výborem pro sociální ochranu a Výborem pro zaměstnanost a s podporou z programu PROGRESS.

Zajistily soulad s celkovou politikou Lisabonské strategie, pokud jde o cíle sociální soudržnosti.

Toto doporučení je určeno členským státům.

V Bruselu dne 3. října 2008.

Za Komisi
Vladimír ŠPIDLA
člen Komise